

Żory dn. 03.11.2017

stowarzyszenie zwykłe

www.jawne.zory.tv

[www.fb.com/GrupaDzialamy](https://www.facebook.com/GrupaDzialamy)

phone: +48 507 291 557

fundacjadzialamy@gmail.com

Sz. P.

Mariusz Kamiński

Minister – Członek Rady Ministrów
Koordynator Służb Specjalnych

Opinia i uwagi do projektu ustawy o jawności życia publicznego

Działając w obszarze:

Wspomagania rozwoju wspólnot i społeczności lokalnych;

Upowszechniania i ochrony wolności i praw człowieka oraz swobód obywatelskich, a także działań wspomagających rozwój demokracji,

stowarzyszenie zwykłe Grupa Działamy z siedzibą w Żorach, biorąc udział w konsultacjach społecznych ustawy o jawności życia publicznego, przekazuje niniejszą opinię i uwagi:

Stowarzyszenie Grupa Działamy prowadzi działania związane z jawnością życia publicznego w Gminie Miejskiej Żory i działa na rzecz upowszechniania dostępu do informacji publicznej oraz zwiększenia partycypacji społecznej w kwestii stanowienia aktów prawa miejscowego i rozwoju lokalnej społeczności. Prowadzimy projekt „Jawne Żory” www.jawne.zory.tv polegający na upublicznianiu rejestru umów władz samorządowych miasta Żory, jawności samorządowego stanowienia prawa miejscowego oraz monitoring spółek komunalnych, w tym upowszechniania rejestru umów spółek komunalnych.

Z zadowoleniem przyjmujemy inicjatywę rządu ustawowego uregulowania obowiązku publikacji w BIP rejestru umów, zarówno władz samorządowych, jak i spółek komunalnych, lub spółek z udziałem m.in. jednostek samorządu terytorialnego. Nasze stowarzyszenie napotyka ustawiczne problemy z udostępnianiem rejestrów umów władz samorządowych i spółek komunalnych. Mimo, że ustawicznie, cyklicznie prosimy prezydenta Miasta Żory o publikowanie w BIP UM Żory rejestru umów zawieranych przez władze miasta, prezydent miasta odpowiada, iż wszystkie dokumenty, do których publikacji zobowiązane są władze samorządowe znajdują się w BIP, a rejestry umów nie należą do dokumentów obowiązkowo zamieszczanych w BIP. Dlatego też, by mieszkańcy Żor mogli poznać rejestr umów władz miasta stworzyliśmy, jako stowarzyszenie witrynę internetową www.jawne.zory.tv i publikujemy tam rejestry umów, jakie wydobywamy z

stowarzyszenie zwykłe

www.jawne.zory.tv

[www.fb.com/GrupaDzialamy](https://www.facebook.com/GrupaDzialamy)

phone: +48 507 291 557

fundacjadzialamy@gmail.com

Urzędu Miasta Żory w ramach wniosków o udostępnienie informacji publicznych. Chcieliśmy także publikować rejestry umów miejskich spółek, w których Gmina Miejska Żory ma 100% udziałów. Niestety zarządy spółek odmówiły nam udostępnienia informacji publicznych, jakimi są rejestry umów. Sprawy są teraz rozstrzygane przez WSA w Gliwicach. Od pół roku walczymy o dostęp lokalnej społeczności do rejestru umów miejskich spółek. Dlatego z zadowoleniem przyjęliśmy ustawowe uregulowanie tej kwestii. **Mamy jednak poważne**

zastrzeżenia w tej materii wynikające z naszego doświadczenia i praktyki:

1. Wyliczenie informacji w art. 9 ust. 2, jakie powinien zawierać rejestr umów jest nieprecyzyjne odnośnie pkt. 6 „wartości umowy”. Zalecamy dookreślić treść ww. przepisu także o „przewidywalną wartość wykonania całości umowy w przypadku, gdy zapisy umowy określają cenę jednostkową za realizację usług”. Często bowiem w umowach władze gminne, powiatowe, czy wojewódzkie oraz ich podmioty zależne, w tym spółki zawierają umowy na wykonanie określonych usług określając stawki za np. godzinę, czy za dzień, czy za miesiąc, a umowa zawarta jest na okres roku lub kilku lat. Następnie w rejestrze umów wpisują ową stawkę jednostkową za usługę jako wartość umowy, choć w sumie umowa opiewa na wykonanie kilkudziesięciu usług każde w owej cenie jednostkowej. Tak np. jest przy umowach na lekcje języków obcych dla urzędników – wpisuje się w rejestrze umów w dziale wartość cenę za jedną godzinę i nie określa się w rejestrze umów na wykonanie ilu godzin lekcji opiewa umowa. Tak samo jest przy wykonywaniu usług odbioru odpadów komunalnych z przestrzeni publicznej np. placów, chodników i ulic. Gminy do rejestru umów, jako wartość umowy wpisują stawkę np. za 1 szt. kosza lub za tydzień. Jest wiele takich przypadków, gdy urzędnicy w przypadku umów, w których płatność jest określona w stawce godzinowej, dniówki itp. wpisują do rejestru umów w dziale wartość umowy właśnie tę stawkę, a nie sumę wszystkich płatności wynikających z obowiązywania umowy. Zapisy art. 9 ust. 2 są nieprecyzyjne i wymagają dookreślenia, by uniemożliwić wpisywanie jednostkowych, małych stawek z umowy, zamiast wartości całej umowy i wszystkich płatności z niej wynikających.

2. Obawiamy się, iż spółki komunalne należące do jednostek samorządu terytorialnego lub w których jednostki samorządu terytorialnego mają więcej niż 10% udziałów lub akcji będą korzystać z przepisu art. 9 ust. 6 projektowanej ustawy i to w bardzo szerokim zakresie w celu nieudostępnienia informacji publicznych. Obawiamy się także, że Sądy Administracyjne rozciągną przepisy art. 9 ust. 6 na spółki komunalne i spółki zależne od jst. Już teraz spółki ze 100% udziałem w kapitale gmin, powiatów i samorządów odmawiają udostępnienia np. rejestru, zestawienia wszystkich umów pożyczek, kredytów i zaciągnięcia zobowiązań finansowanych w

stowarzyszenie zwykłe

www.jawne.zory.tv

www.fb.com/GrupaDzialamy

phone: +48 507 291 557

fundacjadzialamy@gmail.com

innych instytucjach finansów, argumentując w najdziwniejszy sposób. Mamy konkretny przypadek Zakładów Techniki Komunalnej w Żorach Sp. z o.o., w której Gmina Miejska Żory ma 100% udziałów, a która to spółka komunalna odmówiła udostępnienia rejestru, ewidencji umów kredytów, emisji obligacji dłużnych itp. umów uzasadniając to tym, iż umowy kredytowe z bankami są utworami w rozumieniu ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych i podlegają ochronie z tego powodu. Spółka uznała, że umowy, jakie podpisała z

bankami są utworami i prawa autorskie należą do banków dlatego nie mogą udostępnić rejestru zobowiązań i obciążeń na majątku spółki. Z kolei inna miejska spółka w Żorach „Nowe Miasto”, uznała umowy z bankami za tajemnicę przedsiębiorstwa i odmówiła udostępnienia rejestru umów i wartości zaciągniętych kredytów. Z praktyki naszych działań wiemy, iż spółki należące do jednostek samorządu terytorialnego nie chcą udostępniać jakichkolwiek informacji publicznych nawet jeśli są zobowiązane do tego obecnymi przepisami ustawy o dostępie do informacji publicznych. Jako przykład możemy podać spółkę Nowe Miasto Spółka z Ograniczoną Odpowiedzialnością w Żorach, której 100% udziałowcem jest Gmina Miejska Żory. Spółka ta choć jest zobowiązana do prowadzenia Biuletynu Informacji Publicznej nie prowadzi go i nie udostępnia w ten sposób nawet informacji, do których jest zobowiązania obecnymi regulacjami. Mimo wniosku naszego stowarzyszenia o podanie adresu internetowego BIP spółki, pozostawiła ona wniosek w tym zakresie bez jakiegokolwiek odpowiedzi.

Dlatego obawiamy się, iż przepis art. 9 ust. 6 w zaproponowanej treści zostanie wykorzystany przez spółki należące do jednostek samorządu terytorialnego do nieudostępniania jakichkolwiek informacji o zobowiązaniach, czy też innych umowach. Proponujemy zatem wykreślenie go z projektu ustawy lub zmiany jego treści, by uniemożliwić powoływanie się na niego przez spółki, w których udziały lub akcje mają jednostki samorządu terytorialnego.

3. Protestujemy przeciwko treści przepisu art. 21 ust. 2 konsultowanego projektu ustawy.

Praktyka i doświadczenie naszego stowarzyszenia przemawiają za usunięciem tego przepisu, gdyż będzie on wykorzystywany przez władze samorządowe i podmioty zależne od jednostek samorządu terytorialnego do zatajania informacji i decyzji odmownych dotyczących wniosków o udostępnienie informacji publicznych. Jak wykazaliśmy wcześniej władze samorządowe w BIP udostępniają tylko tyle informacji publicznych, ile są zobowiązane przepisami prawa. Choć przepisy dotychczasowej ustawy o dostępie do informacji publicznej pozwalają na udostępniania innych informacji publicznych władze samorządowe nie korzystają z tych przepisów. Jako przykład może świadczyć Gmina Miejska Żory, w której prezydent na liczne nasze wnioski, by informacje publiczne, o których udostępnienie występujemy publikował w BIP i w ten sposób realizował nasze wnioski, każdorazowo woli przesłać stowarzyszeniu informacje niż je

stowarzyszenie zwykłe

www.jawne.zory.tv

www.fb.com/GrupaDzialamy

phone: +48 507 291 557

fundacjadzialamy@gmail.com

opublikować w BIP i zawsze argumentuje to tym, iż w BIP są wszystkie informacje publiczne wymagane przez prawo.

Nasze praktyczne doświadczenie wskazuje, że władze samorządowe i spółki komunalne w ekstremalnie minimalny sposób wypełniają i będą wypełniać obowiązki wynikające z ustawy o dostępie do informacji publicznej i wynikające po wejściu w życie projektowanej ustawy o jawności życia publicznego. Za to będą w ekstremalnie szerokim zakresie korzystać z treści przepisu art. 21 ust. 2 w celu odmowy

udostępnienia informacji publicznych. Dlatego wnioskujemy o jego wykreślenie z projektu ustawy.

4. Proponujemy rozszerzenie treści przepisu art. 25 ust. 1 o organy wykonawcze jednostek samorządu terytorialnego. Większość projektów uchwał organów stanowiących jst jest projektowany przez organ wykonawczy jst (wójtów, burmistrzów, prezydentów, starostów, zarząd województwa) i to jednostki organizacyjne podlegające organowi wykonawczemu opracowują projekty uchwał, czy innych rozstrzygnięć organu stanowiącego jst. Sam organ stanowiący jst nad projektem uchwały pracuje zaledwie kilka godzin jednego dnia (posiedzenie komisji rady gminy, powiatu, sejmiku województwa i sesja rady gminy, powiatu lub sejmiku województwa). Z kolei projektu uchwał trafią do organu stanowiącego jst ledwie na kilka dni przez sesją tego organu. Nasze stowarzyszenie prowadzi monitoring procesu legislacyjnego aktów prawa miejscowego w Gminie Miejskiej Żory i z praktyki wiemy, iż 99% projektów uchwał przygotowuje prezydent Miasta Żory i jego urzędnicy Urzędu Miasta. Projekty uchwał trafiają do przewodniczącego Rady Miasta Żory na 7 dni przed dniem sesji i na 7 dni przed dniem sesji Rady Miasta trafiają do radnych. Konsultacje społeczne w trybie art. 5 ust. 5 udppw z organizacjami pozarządowymi trwają nawet wtedy, gdy projekty uchwał są już wniesione przez prezydenta do Rady Miasta. W praktyce stosowanie art. 25 ust. 1 projektowanej ustawy będzie wyglądało w ten sposób, że w BIP-ie na 7 dni przed dniem sesji rady gminy pojawią się projekty uchwał. Ten sposób nie spełnia przesłanej jawności i przejrzystości procesu stanowienia prawa miejscowego w jst. **Zdaniem naszego stowarzyszenia organ wykonawczy jst, który projektu uchwały dla organu stanowiącego jst powinien bezzwłocznie po rozpoczęciu prac nad projektem uchwały, a przed jego przesłaniem do przewodniczącego organu stanowiącego jst, ujawnić ów projekt w BIP-ie i prowadzić wykaz prac nad projektami uchwał. Według nas zarówno organ wykonawczy, jak i organ stanowiący jst powinni prowadzić wykazy prac legislacyjnych prowadzonych we własnym zakresie.**

5. Proponujemy zaostrzyć odpowiedzialność karną w art. 73 projektowanej ustawy do 3 lat pozbawienia wolności rezygnując z kar grzywny i ograniczenia wolności. Obecnie wiele

stowarzyszenie zwykłe

www.jawne.zory.tv

[www.fb.com/GrupaDzialamy](https://www.facebook.com/GrupaDzialamy)

phone: +48 507 291 557

fundacjadzialamy@gmail.com

podmiotów zobowiązanych do prowadzenia BIP-u i udostępniania w nim informacji publicznych nie stosuje się do tego obowiązku, a prokuratury odmawiają wszczynania śledztwa. Przykładem może być tu spółka Nowe Miasto sp. z o.o. w Żorach, należąca w 100% do Gminy Miejskiej Żory. Choć jest obecnie zobowiązana do prowadzenia BIP i udostępniania w nim informacji publicznych nie prowadzi BIP-u. Na wniosek stowarzyszenia Grupa Działamy o udostępnienie informacji publicznej w zakresie wskazania BIP-u spółki i podania adresu internetowego do BIP-u spółki, podmiot zobowiązany pozostaje od lipca tego roku w bezczynności, tj. w ogóle nie odpowiedział na wniosek o udostępnienie informacji publicznej w tym zakresie. Projektowane przepisy naszym zdaniem są zbyt łagodne dla takich podmiotów.

Uważamy, że powyższe uwagi i propozycje powinny zostać uwzględnione w projektowanej ustawie, co zwiększy jawność życia publicznego na szczeblu lokalnym – gminnym, powiatowym i wojewódzkim.

Będąc wdzięcznym za wzięcie pod uwagę naszych propozycji;

Łączę wyrazy szacunku

(-)

Dariusz Kos

Przedstawiciel

Grupa Działamy